

บทที่ 5

สรุปผลศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนิน โครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา เขตเทศบาลเมืองแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ มีวัตถุประสงค์การวิจัย คือ 1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน 2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนิน โครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา 3) เพื่อเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหามาจากการดำเนินกิจกรรมโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเราเขตเทศบาลเมืองแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้วิธีการศึกษาทั้งเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณซึ่งขึ้นอยู่กับประเภทข้อมูลที่ต้องการศึกษา สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ การสำรวจ การสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถาม การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และการสัมภาษณ์เชิงลึก

พื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา คือ พื้นที่บริเวณเขตเทศบาลเมืองแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ โดยประชาชนที่ใช้ในการศึกษา ใช้เทคนิคการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ โดยวิธีการสุ่มจากกลุ่มตัวอย่างไปเรื่อยๆ จนครบจำนวน 382 คน ครัวเรือน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา ตำแหน่งหน้าที่ทางสังคมและอาชีพ ความรู้ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับภาวะ โลกร้อนและโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา และปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการลดภาวะ โลกร้อนด้วยมือเรา แบบสอบถามในด้านปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเราเป็นคำถามปลายเปิด

5.1 สรุปผลการศึกษา

ความรู้ความเข้าใจประชาชนเกี่ยวกับภาวะโลกร้อน

ด้านความรู้ ความเข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับสาเหตุ การป้องกันและแก้ไขปัญหามาภาวะโลกร้อนนั้น พบว่า ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนได้รับรู้นั้นไม่ว่าจะได้รับจากบุคคลและจากสื่อโฆษณาต่างๆ ทางวิทยุ โทรทัศน์ ป้ายโฆษณาประชาสัมพันธ์ หรือจากการร่วมกิจกรรมรณรงค์นั้นส่วนมากล้วนเป็นข้อมูลเกี่ยวกับวิธีการแก้ไขปัญหามาภาวะ โลกร้อน และความรู้ที่ได้รับมาไม่ละเอียด ไม่ชัดเจน ไม่สมบูรณ์และไม่ครอบคลุมทุกด้าน เช่น สาเหตุการเกิดภาวะ โลกร้อน และผลกระทบที่ตามมาทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อมวลมนุษยชาติ แสดงให้เห็นว่าไม่สามารถเชื่อมโยงปัญหาและ

ผลกระทบที่เกิดจากภาวะโลกร้อนได้ ประชาชนจึงไม่มีความรู้ความเข้าใจอย่างถ่องแท้และไม่เกิดความตระหนักอย่างชัดเจน เพราะความตระหนักของประชาชนต่อภาวะโลกร้อน ปัญหาและผลกระทบ อยู่ในขั้นของการรับรู้และทำความเข้าใจกับข้อมูลข่าวสารเท่านั้น ซึ่งข้อมูลข่าวสารนั้น ไม่ได้ทำให้ประชาชนเกิดความตระหนักพอที่เข้าร่วมหรือมีส่วนร่วมปฏิบัติตามกิจกรรม ประชาชนมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเป็นบางช่วงเวลาแต่ไม่ถาวร เช่น ลดใช้พลาสติก ใช้กระเป๋าค่าแทนถุงพลาสติก ลดการเผาเศษไม้ใบหญ้าหรือขยะ ลดการใช้ไฟฟ้า ให้ความร่วมมือปลูกต้นไม้ในพื้นที่ส่วนบุคคลและที่สาธารณะ ร่วมกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม การเพิ่มพื้นที่สีเขียวเพื่อสร้างเมืองแม่โจ้ให้น่าอยู่ และดำเนินชีวิตตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเราของเทศบาลเมืองแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุ ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผนและดำเนินงาน ด้านการติดตามและประเมินผลนั้น ในภาพรวมอยู่ระดับน้อย เนื่องจากชุมชนมีความเติบโตและเปลี่ยนแปลงค่อนข้างรวดเร็ว ในด้านโครงสร้างพื้นฐาน ประชาชนที่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองแม่โจ้ส่วนใหญ่มีวิถีชีวิต วัฒนธรรม แบบเมือง ต่างคนต่างอยู่ ประชากรวัยแรงงานต้องทำมาหากินเพื่อหารายได้จุนเจือสมาชิกในครัวเรือน ความสัมพันธ์ทางสังคมค่อนข้างน้อย และมีการรวมกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมเฉพาะตอนที่องค์กรหรือชุมชนร้องขอ หรือมีคำตอบแทนให้ ผู้ที่มีส่วนร่วมและเข้าร่วมกิจกรรมอย่างต่อเนื่องส่วนใหญ่จึงเป็นนักเรียน นักศึกษา ในเขตเทศบาล ส่วนประชาชนทั่วไปนั้นมีส่วนร่วมในกิจกรรมแต่ไม่ต่อเนื่องตามกระบวนการ เพราะต้องหารายได้เพื่อเลี้ยงชีพหรือจุนเจือสมาชิกในครอบครัว

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินกิจกรรมโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา

จากการศึกษา พบว่า ปัญหาอุปสรรค ต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนตามโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา ในเขตเทศบาลเมืองแม่โจ้ ประชาชนยังไม่ตื่นตัวและเล็งเห็นความสำคัญต่อโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเราเนื่องจากองค์กร โดยผู้ที่รับผิดชอบทำการประชาสัมพันธ์และติดต่อประสานงานกับผู้นำชุมชน ตัวแทนกลุ่มต่างๆ ในชุมชน ไม่ต่อเนื่อง ไม่ครอบคลุมพื้นที่ ส่งผลให้ประชาชนที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลเมืองแม่โจ้เข้ามามีส่วนร่วมใน โครงการระดับน้อยถึงแม้ประชาชนจะมีความรู้ความเข้าใจในโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเราระดับมาก แต่ไม่เข้าใจอย่างถ่องแท้เกี่ยวกับการปฏิบัติหรือการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมเพื่อลดภาวะโลกร้อน โดยประชาชนเข้าใจว่า

ปัญหาดังกล่าวไกลตัว เป็นหน้าที่ขององค์กรภาครัฐหรือองค์กรท้องถิ่น จึงไม่อุทิศเวลา เข้าร่วมกิจกรรม โครงการลดโลกร้อนด้วยมือเราอย่างต่อเนื่อง

นอกจากนั้นยังพบปัญหาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสังเกตแบบมีส่วนร่วมในเรื่องของไม่มีการใช้นโยบายเชิงบังคับหรือออกกฎหมายท้องถิ่น หรือบังคับใช้กฎหมายท้องถิ่นอย่างจริงจัง อาจเนื่องมาจากประชาชนคือฐานเสียงสำคัญของกลุ่มการเมืองท้องถิ่น ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มการเมืองท้องถิ่นกับชุมชนหรือกลุ่มผลประโยชน์ จนก่อให้เกิดการปฏิบัติงานในโครงการไม่เท่าเทียมกันในแต่ละพื้นที่ และการเข้าไปมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนดำเนินโครงการในด้านต่างๆ มีความแตกต่างกันไปตามสภาพโครงสร้างการบริหาร นโยบาย และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมไม่มากพอ

อีกทั้งผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจในโครงการนี้ระดับสูงแต่มีส่วนร่วมน้อย เนื่องจาก ช่วงเวลาในการมีส่วนร่วมโครงการเป็นช่วงเวลาที่ประชาชนกลุ่มนี้ต้องประกอบอาชีพ และไม่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมที่ทางเทศบาลได้รณรงค์ ส่งเสริม ให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และการมีส่วนร่วมในโครงการยังไม่สามารถเข้าถึงกลุ่มประชาชนในพื้นที่ได้อย่างทั่วถึง เพื่อให้เข้าถึงเป้าหมายและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของโครงการทางเทศบาลเมืองแม่โจ้ควรมุ่งเน้นจัดกิจกรรมในช่วงวันหยุดหรือตอนเย็นหลังเลิกงาน โดยมุ่งตรงและเข้าถึงตัวกลุ่มประชาชนในพื้นที่ มีการกระจายข้อมูลและจัดประชุมในแต่ละหมู่บ้าน เพื่อกำหนดปัญหาในแต่ละหมู่บ้านที่มีปัญหาเกี่ยวข้องกับภาวะโลกร้อน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ ดำเนินการ สรุปปัญหา และหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน ในชุมชน ในแต่ละหมู่บ้าน ซึ่งจะต้องแบ่งให้เป็นกลุ่มเล็กและเข้าถึงในทุกหมู่บ้าน อาจจัดให้มีการกระจายข้อมูลผ่านผู้ใหญ่บ้าน กำนัน อาสาสมัครสาธารณสุขหมู่บ้าน และ สถานศึกษา เพื่อประชาชนกลุ่มนี้จะได้แก้ปัญหาได้ตรงตามความรู้ ความเข้าใจ ไม่แก่ในทางที่ผิด สามารถทำให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้ต่อไปในอนาคต

สามารถสรุปปัญหาและอุปสรรคในการศึกษาถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในดำเนินโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา เขตเทศบาลเมืองแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ดังนี้

1. มีข้อจำกัดประชาชน ได้แก่ วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการรวมกลุ่ม ไม่มีการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง เพราะคนในชุมชนเน้นการหาเลี้ยงชีพ เนื่องจากวัฒนธรรมการเป็นอยู่แบบเมือง คือ ต่างคนต่างอยู่ วัฒนธรรมการมีส่วนร่วมของประชาชนในพื้นที่ ไม่สนใจการทำงานของท้องถิ่น และมองว่าเป็นเรื่องไกลตัว ประชาชนยังขาดจิตสำนึกสาธารณะ คือ การตระหนักรู้ตนที่จะทำสิ่งใดเพื่อเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม

2. ประชาชนยังคงมีความคิดเห็นต่อแผนงาน โครงการลดโลกร้อนด้วยมือเราไม่ได้มาจากปัญหาความต้องการของประชาชนโดยตรง แผนงานโครงการบางโครงการเทศบาลไม่ได้จัดสรร

งบประมาณให้ หรือมีอยู่ในแผนแต่ไม่ได้รับการประสานงานดำเนินงานให้เป็นรูปธรรมทำให้มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน

3. การจัดประชุมประชาคมในแต่ละครั้งมักจะประสบปัญหาทั้งในด้านเวลา สถานที่ การประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อต่างๆ อาจจะไม่ทั่วถึงและเวลาส่วนใหญ่จะเป็นการประชุมในตอนเย็น ซึ่งเป็นเวลาที่ประชาชนส่วนใหญ่เป็นเวลาพักผ่อนทำให้ประชาชนไม่ให้ความสนใจที่จะเข้าร่วมประชุมเนื่องมาจากการเหนื่อยล้าจากการทำงานซึ่งเป็นเกษตรกรและรับจ้างมาทั้งวัน จึงทำให้การประชุมประชาคมส่วนใหญ่จะไม่ประสบผลสำเร็จตามที่คาดการณ์ไว้ แผนงานกิจกรรมที่ได้จากการประชุมจึงกลายเป็นเพียงความคิดเห็นของคนข้างกลุ่มที่เข้ามามีส่วนร่วมในขณะที่ประชาชนอีกกลุ่มยังไม่ได้แสดงความคิดเห็นต่อแผนงาน โครงการ

5.2 อภิปรายผลการศึกษา

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า กลุ่มประชากรตัวอย่างมีส่วนร่วมหรือไม่ในการดำเนิน โครงการลดโลกร้อนด้วยมือเราเขตเทศบาลเมืองแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ สามารถอภิปรายตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาดังนี้

1. ความรู้ความเข้าใจ

ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในความหมายของคำว่า “ภาวะโลกร้อน” ที่ถูกต้อง แต่ยังไม่ถึงเห็นถึงผลกระทบของปัญหาภาวะโลกร้อน ทางด้านองค์กรภาครัฐ หน่วยงานและองค์กรท้องถิ่นที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการดำเนินกิจกรรมโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา ขาดการเน้นย้ำให้ประชาชนเข้าใจอย่างถูกต้องถึงปัญหาดังกล่าว โดยประชาชนยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการมีส่วนร่วมในโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา อย่างแท้จริง โดยที่ประชาชนไม่สามารถเชื่อมโยงถึงสาเหตุปัญหา และผลกระทบได้ชัดเจน รู้แต่เพียงวิธีการปฏิบัติเพื่อลดภาวะโลกร้อน เช่น การลดใช้พลาสติกโดยใช้ของที่สามารนำมารีไซเคิลได้ เช่น กระเป๋ాผ้า หรือกระติกน้ำ ช่วยลดภาวะโลกร้อน ปลูกป่าเพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียวช่วยให้บรรยากาศดีขึ้น รวมทั้งมีการนำขยะมารีไซเคิลใหม่เพื่อลดพลังงานในการผลิต นำเศษกิ่งไม้ที่ตัดแล้วไปบดและทำปุ๋ยหมักโดยไม่ต้องเผาทำให้หยุดการเผาขยะ

เทศบาลเมืองแม่โจ้ ควรกำหนดนโยบายและการประชาสัมพันธ์ในการดำเนินโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา โดยที่มุ่งเน้นไปที่ประชาชนในพื้นที่เขตเทศบาลโดยตรงให้มากที่สุด โดยพยายามเข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่ ทุกอาชีพให้มากที่สุด ไม่ว่าจะเป็นการเข้าไปให้ความรู้กับประชาชนในพื้นที่อย่างใกล้ชิด การส่งตัวแทนชุมชนและตัวแทนของเทศบาลเข้าไปเยี่ยมประชาชนในเขตเทศบาลถึงบ้านพร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับเรื่องการลดภาวะโลกร้อน สร้างความตระหนัก

ความรู้ความเข้าใจ โดยความรู้^{นั้น}เป็นปัจจัยที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ของคน กลุ่มคน ชุมชน และสังคมที่ใหญ่ขึ้นตามลำดับ เป็นปัจจัยที่อาศัยข้อมูล ความคิด วิจารณ์ญาณที่เป็นเหตุเป็นผลมาประกอบการไตร่ตรอง เปรียบเทียบ ตัดสินใจยอมรับหรือปฏิเสธ แล้วเกิดเป็นความเข้าใจ (อนุรักษ์ ปัญญาวัฒน์, 2548) และเมื่อประชาชนเกิดความเข้าใจในเรื่องสิ่งแวดล้อม พวกเขาเหล่านั้นก็จะเปลี่ยนความรู้ความเข้าใจนั้นเป็นความตระหนัก รับรู้สภาพปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้นหากไม่ช่วยกันรักษาสภาพแวดล้อม รวมทั้งสนับสนุนให้แต่ละชุมชนมีกลุ่มผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง และเป็นผู้ประสานข้อมูลข่าวสารระหว่างภาครัฐและชุมชนให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน เพื่อแก้ไขปัญหาที่ตรงสาเหตุและมีประสิทธิผลมากขึ้น

ปัญหาภาวะโลกร้อนในประเทศไทยได้เกิดขึ้นมาอย่างยาวนาน และทวีความรุนแรงอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้เกิดผลกระทบต่อประชาชนในพื้นที่ต่างๆ ในประเทศไทยมากขึ้น ดังนั้นภาครัฐจึงเร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง และเร่งด่วน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตรงตามแนวคิดวัตถุประสงค์ ของโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา จึงควรที่จะพัฒนาแนวคิดของมนุษย์ ให้ตระหนักถึงปัญหาสังคมที่เกิดขึ้น และพยายามกระตุ้นให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดกับคนในท้องถิ่น ซึ่งต้องมุ่งเน้นในวิธีการเข้าถึงประชาชน และมีการชี้แนะ ให้ข้อมูล ต่อประชาชนอย่างถูกต้อง ให้ความรู้ ธรรมรงค์ ให้เห็นถึงผลกระทบ โดยมุ่งเน้นในด้านการประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบ ที่จะทำให้ประชาชนเล็งเห็นความสำคัญในปัญหาที่เกิดขึ้น เช่นการควบคุมหรือห้ามเผาเศษใบไม้ ถึงขั้นใช้กฎหมายกับผู้จุดไฟเผาเศษใบไม้ เป็นต้น แต่เห็นได้ชัดเจนว่าวิธีการดังกล่าวไม่สามารถลดหรือควบคุมภาวะโลกร้อนอย่างได้ผล เนื่องจากการลดภาวะโลกร้อนเป็นเรื่องของการสร้างจิตสำนึกให้กับประชาชน จึงเป็นข้อจำกัดสำคัญในการทำการณรงค์สร้างจิตสำนึกและสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการลดภาวะโลกร้อน ถึงเวลาแล้วที่จะให้ความรู้แก่ประชาชนและให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

2. การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา

ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรานั้น จากผลการศึกษาพบว่าประชากรกลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในโครงการระดับน้อย สาเหตุที่ทำให้การมีส่วนร่วมของประชาชนไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร แม้ว่าประชาชนส่วนใหญ่จะมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับภาวะโลกร้อนและโครงการลดโลกร้อน ในระดับมาก และประชาชนสามารถเข้าถึงบทบาทและการดำเนินงานของโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเราตลอดจนทราบถึงด้านการติดตามประเมินผลของโครงการลดโลกร้อน แต่ในด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุ ด้านการวางแผนและดำเนินการและด้านการตัดสินใจในกระบวนการมีส่วนร่วม^{นั้น} ประชาชนได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเราระดับน้อย โดยกิจกรรมบางส่วนของโครงการทางเทศบาล

เป็นผู้กำหนด ผลการวิจัยของสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่,(2539) การจัดการสิ่งแวดล้อมชุมชนและพื้นที่สีเขียวในช่วงเวลาที่ผ่านมาเป็นการสั่งการจากเบื้องบนสู่เบื้องล่าง ประชาชนไม่ได้อยู่ในกระบวนการวางแผนและตัดสินใจ และมีส่วนร่วมน้อย เพราะโครงการไม่ได้เปิดโอกาสให้เกิดการเผชิญหน้ากันแนวทางที่เคยเสนอไว้ คือการกระจายอำนาจในการจัดการสิ่งแวดล้อม จากส่วนกลางสู่ประชาชนในท้องถิ่นให้ประชาชนมีส่วนร่วมกำหนดนโยบายและวางแผนตามครรลองของกฎหมายและต้องสนับสนุนองค์กรประชาชนในการพิทักษ์สิ่งแวดล้อม ตลอดจนเปลี่ยนแปลง นโยบายการจัดการสิ่งแวดล้อมให้เป็นการเริ่มจากเบื้องล่างสู่บนทั้งที่กฎหมายบัญญัติให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการสิ่งแวดล้อมตั้งแต่เข้าร่วมประชุมพิจารณาตลอดจนถึงการประเมินผล แต่แนวทางปฏิบัติของเทศบาลไม่ได้ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมด้านการตัดสินใจในโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา เป็นการสั่งการโดยตรงจากผู้บริหารเป็นสาเหตุหนึ่งของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง, (2526)เรื่อง การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท ที่กล่าวว่า เจ้าหน้าที่และระบบราชการเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับตัวของเจ้าหน้าที่และระบบราชการปัญหาการมีส่วนร่วมของการจัดสรรงบประมาณที่มาจากส่วนกลาง คำนึงถึงเฉพาะกิจกรรมที่ส่วนกลางกำหนด ระบบราชการและเจ้าหน้าที่ระดับต่างๆ ขาดการประสานงาน และรับปฏิบัติเฉพาะนโยบายหลักของหน่วยงานมีความสัมพันธ์แบบผู้ใหญ่น้อย มักจะเชื่อว่าตัวเองมีฐานะสูงกว่าชาวชนบทและระบบราชการใช้การให้คุณให้โทษ ทำตัวให้พอใจแก่ผู้บังคับบัญชามีได้ปฏิบัติงานเพื่อชาวชนบทอย่างแท้จริง และประชาชนให้ความเห็นว่าตนไม่มีส่วนร่วมในการจัดการ โครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา เนื่องจากเห็นว่าไม่ใช่หน้าที่ หรือต้องมีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปดูแลหรือจัดการ

ดังนั้นการแก้ไขปัญหาคือ ทางเทศบาลควรปลูกจิตสำนึกของประชาชนให้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมด้านการคิดค้นปัญหาและสาเหตุ ด้านการวางแผนและดำเนินการ ด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามประเมินผล ซึ่งถ้าหากประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการเข้าไปมีส่วนร่วม การสร้างความร่วมมือของประชาชนก็จะเกิดขึ้นเพราะประชาชนทราบแน่ชัดแล้วว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมกับทางเทศบาลแล้วได้อะไร แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนได้กลายมาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาและการมีส่วนร่วมยังถือเป็นหลักการอย่างหนึ่งของประชาธิปไตย โดยเฉพาะอย่างยิ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนมีสิทธิตามระบอบการปกครองอย่างชัดเจนและกำหนดให้การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาทุกด้าน

5.3 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

จากการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา ของเทศบาลเมืองแม่โจ้ อำเภอสันทราย จังหวัดเชียงใหม่ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เทศบาลควรรณรงค์ กระจายข้อมูล ให้ความรู้ และให้ประชาชนตระหนักถึงปัญหาผลกระทบที่จะเกิดขึ้น จากภาวะโลกร้อน ให้ชัดเจนและเข้าใจอย่างถูกต้องถึงการมีส่วนร่วมในโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา

2. เทศบาลควรส่งเสริมให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน ดำเนินการ ติดตาม ประเมินผล ด้านความคิดเห็น ความต้องการและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ แล้วนำผลที่ได้มาวางแผนพัฒนา ปรับปรุง กิจกรรม โครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา และประเมินผลอย่างต่อเนื่องทุกๆ ปี

3. เพิ่มช่องทางในการสื่อสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับกิจกรรม เช่น แผ่นพับ ป้ายโฆษณา เสียงตามสาย เว็บไซต์ วิทยุกระจายเสียง เป็นต้น เพื่อจัดกิจกรรมที่น่าสนใจ โครงการอย่างต่อเนื่อง ให้ครอบคลุมพื้นที่เพื่อให้ประชาชน ทุกกลุ่มอาชีพ ทุกเพศ ทุกวัย ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารและเพื่อเสริมสร้างให้ประชาชนเข้าร่วมกระบวนการเรียนรู้ มีองค์ความรู้ เข้าใจ และเกิดความตระหนัก เสียดสี สนใจเข้าร่วมกิจกรรมรณรงค์ต่างๆ กับทางเทศบาลเมืองแม่โจ้ ในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เพื่อลดภาวะโลกร้อน นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้ให้ผสมผสานกับวิชาการแนวใหม่ในรูปแบบการบูรณาการ

4. มุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนตามกระบวนการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เพื่อจุดประกายให้เกิดพลังมวลชนในทางสร้างสรรค์และชุมชนเข้มแข็งในโอกาสต่อไป เพราะการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรม โครงการต่างๆ มิใช่หน้าที่ของเทศบาลเมืองแม่โจ้ แต่เพียงฝ่ายเดียว หากแต่เป็นหน้าที่ของทุกคน ทุกองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชนที่ดำรงตนอยู่ในสังคม

5. เพิ่มช่องทางในการเสนอแนะแนวทางการดำเนินโครงการ การมีส่วนร่วม จัดกิจกรรมในพื้นที่ โดยให้ประชาชนในพื้นที่ร่วมกันปฏิบัติในช่วงเวลาหลังเลิกงาน และช่วงวันหยุด เพื่อให้ประชาชนได้คิด และได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาต่างๆ ร่วมกันอย่างยั่งยืน

5.4 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. ควรทำการวิจัยเรื่องนี้ซ้ำ แต่เป็นการวิจัยเพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำกับการบริหารงานโดยใช้ประชากรและกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดในเขตเทศบาลเมืองแม่โจ้
2. ควรทำการวิจัย เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตพื้นที่ ไม่เฉพาะแต่กิจกรรมโครงการลดโลกร้อนด้วยมือเรา โดยใช้วิธีการดำเนินการวิจัยแบบอื่นๆ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก เพื่อจะทำให้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับ บทบาทของผู้บริหารกับการบริหารงานองค์กรที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้น
3. ควรทำการวิจัยขอบข่ายการบริหารงานของเทศบาลเมืองแม่โจ้ เช่น ด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารทั่วไป ด้านการบริหารงานด้านบุคลากร และด้านการบริหารงานงบประมาณ เพื่อจะได้ทราบบทบาทของผู้บริหารกับการบริหารงานด้านต่างๆ และเป็นแนวทางในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่างๆ ต่อไป